

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Vuosikertomus 2005

Tutkimuksen vahva vuosi

Rehtorin katsaus

Tutkimuksen vahva vuosi

Viime vuosi oli erittäin tuloksekas. Keskustelua sävytti erityisesti valtioneuvoston tutkimusjärjestelmän kehittämistä koskeva periaatepäätös. Sen mukaisesti rakenteellista kehittämistä jatkettiin ja voimavaroja kohdennettiin kansainvälisesti kilpailukykyisille aloille. Yliopiston profilointi eteni painalojen, tutkimuksen vahvuusalueiden, teknologisen profiilin ja monitieteisten osaamiskeskittymien määrittelyn myötä.

Laadunvarmistustyö eteni tavoitteiden mukaisesti. Yliopisto haki rohkeasti lisäarvoa uudesta tutkintorakenteesta siirtämällä painopistettä kandidaattikoulutuksesta maisterikoulutukseen; maisteriohjelmien määrä on nyt maan suurin.

Yliopisto sijoittui valtakunnallisissa vertailuissa edelleen tuloksellisimpien joukkoon. Opiskelijavalinnoissa säilyi asema yhtenä suosituimmista. Yliopisto otti aloite- ja koordinaatiovastuun sekä esteettömyys- että kansainvälisen kehitystyön verkostohankkeessa.

Yliopisto oli neljättä vuotta peräkkäin maan toiseksi suurin maisterikouluttaja ja eniten (5 %) tutkintotavoitetta ylittänyt yliopisto. Viidessä vuodessa valmistuneiden tutkintojen osuus väheni hieman edellisvuoteen verrattuna. Syynä on uuden tutkintojärjestelmän käyttöönoton vauhdittama vanhojen opiskelijoiden valmistuminen. Tutkinnon suorittamisen mediaaniaika oli 5,3 vuotta, ja erityisesti humanistisella alalla valmistumisaika hieman laski. Myös tutkintojen laajuudessa oli lievää laskua. Tulokset ovat tavoitteen suuntaisia, mutta valmistumisen nopeuttaminen ei onnistu pelkästään yliopiston omin tehostamistoimin.

Vuosi oli tulokellinen erityisesti tutkimuksessa ja tutkijakoulutuksessa. Yliopisto menestyi erinomaisesti Suomen Akatemian huippututkimusyksikköhaussa; yksikköjen määrä nousi maan kolmanneksi suurimmaksi. Pitkään kehittämiskohteena ollut

julkaisutoiminnan tehostaminen tuotti tuloksia, ja tutkimusrahoitus pysyi korkealla.

Tutkimuksen kokonaisarvioinnin mukaan yliopistossa on useita kansainvälisesti ja kansallisesti johtavia tutkimusaloja. Yliopiston strategiana on ollut pitkään kehittyä kansainvälisesti merkittäväksi tiedeyliopistoksi, ja tämä tavoite näyttää onnistuneen. Yliopisto on kohdentanut voimavaroja tutkimustoimintaan ja tiedekuntien tohtorikoulutukseen sekä uusien innovatiivisten tutkimusympäristöjen luomiseen. Uusiin ohjelmiin ja aloihin, kuten nanotieteisiin, tehdyt investoinnit nostavat lähivuosina myös tohtoreiden määrän tavoitteen mukaiseksi; useilla aloilla tavoite ylitettiin. Ilman lääketieteen ja tekniikan tohtoreita tutkintototeumaa (109) voidaan pitää korkeana.

Kansainvälistymisessä saavutettiin merkittäviä tuloksia. Opiskelijaliikkuvuus kasvoi voimakkaasti ja opettajavaihto lisääntyi. Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden ja henkilöstön määrä nousi. Bilateraalinen yhteistyö laajeni Etelä-Amerikkaan ja Intiaan. Yliopisto jatkoi aktiivisuuttaan kansainvälisessä kehitysyhteistyössä. Kansainvälisen kampanin indikaattoreiden kehittämistä jatkettiin. Innovatiiviset tutkimusympäristöt kuten Nanoscience Center, Agora Center ja kiihdytinlaboratorio vetivät puoleensa ulkomaisia huippuosajia.

Yliopisto jatkoi toimintaansa aikuiskoulutuksen laatuysikkönä. Vaikka yliopistollisen aikuiskoulutuksen volyyymi maassamme laski, sekä avoin yliopisto että täydennyskoulutuskeskus säilyttivät hyvin asemansa. Tuloksellisuuden lisäksi yliopiston aikuiskoulutusta kuvaa kustannustehokkuus.

Ammattikorkeakoulujen kanssa laaditut alueelliset kehittämisstrategiat sekä Jyväskylässä että Kokkolassa vauhdittivat yhteistyötä ja selkiyttivät toimintaa välittäjäorganisaatioiden kanssa. Yhteistyö Oulun ja Vaasan yliopistojen kanssa eteni merkit-

tävästi Kokkolan yliopistokeskuksessa. Vuokatissa käynnistynyt liikuntabiologian maisterikoulutus laajeni tohtorikoulutukseksi.

Myös talous on kehittynyt suotuisasti. Sisäinen kokonaisrahoitusmalli on merkittävä kilpailuetu sekä kustannustietoisuuden ja –tehokkuuden edistäjä. Toimintaympäristö muuttuu niin voimakkaasti, että taloudellisen autonomian lisääminen on välttämätöntä. Esimerkiksi siirtomäärärahojen kasvua ei voida tulkita pelkästään kielteiseksi, koska yliopiston on ollut varauduttava uuteen palkkausjärjestelmään, tutkimuksen arvioinnin jatkotoimiin, uusien innovatiivisten tutkimusympä-

ristöjen kehittämiseen ja rahoituksen riskeihin.

Lähivuosina jatketaan tutkimuksen ja tohtorikoulutuksen vahvistamista, laatutyötä, rekrytointia ulkomailta, voimavarojen kohdentamista vahvuusalueille ja rakenteellista kehittämistä; jostakin myös luovutaan. Tehokkuuden jatkuva kasvu edellyttää kuitenkin sitä, että rahoituspohja laajenee sekä rekrytointi, opiskelijavalinnat ja henkilöstöjohtaminen onnistuvat.

Aino Sallinen
Rehtori

Kumppani

Sosiaalisia innovaatioita, yhteistoimin

Valtionhallinnon alueellistamisohjelma käynnistyi komeasti Jyväskylässä suurella seminaarilla pari vuotta sitten. Nopeasti se otettiin todesta myös Jyväskylän yliopiston rehtorin Aino Sallisen ja allekirjoittaneen perustamassa työryhmässä, jossa luodattiin Jyväskylän seudun ja Stakesin yhteistyömahdollisuuksia. Ja niitähän oli vaikka miten paljon, joten luettelosta tuli pitkä. Yliopisto on tunnettu innovoija maassa ja sen monet osaamiskeskittymät liittyvät hyvinvointiin. Olen yliopiston Agora Advisory Boardin jäsen. Niilo Mäki-säätiön kanssa on tehty yhteistyötä kautta koko Stakesin historian. Jyväskylän kaupunki on tunnettu edistyksellisyydestään sosiaali- ja terveystieteissä. Koske, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on nopeasti rakentanut oman profiilinsa. Ammattikorkeakoulun kanssa on menestyksellisesti kehitetty seksuaaliterveyden osaamista. Järjestöillä on vakaa sijansa alueen hyvinvoinnin tuottajina. Lapsiasiain valtuutetun toimisto on sijoitettu Jyväskylään ... Eipä ihme,

että Stakesin Jyväskylän alueyksikkö syntyi ensimmäisenä Stakesin alueyksikkönä reippaalla tahdilla.

Suomi on tietoyhteiskuntakehityksen pilotti maailmassa - yksi niistä maista, joissa tietoyhteiskuntakehitys etenee nopeasti ja vaikuttaa syvästi koko yhteiskuntaan. Tällä hetkellä emme edes selvästi hahmota, mitä tapahtuu. Tuotannon muutokset ovat jo näkyvissä, tietoyhteiskunnan välineet ovat runsaassa käytössä, mutta on syytä selvittää, mitä tapahtuu koko yhteiskunnan rakenteissa ja mitä tapahtuu ihmisten arkielämälle.

Suomi on ollut pitkään maatalousyhteiskunta, teollinen yhteiskunta ehdimme olla vain vähän aikaa. Teollinen tuotantotapa loi koko elämänkaaren käsitteen. Syntyi lapsuus, rakenteellinen nuoruus sekä kaaren toiseen päähän eläkeläisyys. Toimintamalleissamme on syvällä kappaletavaruusmalli, joka vieläkin läpäisee koulun, terveydenhuollon ja sosiaalipalvelut. Miten tietoyhteiskunta vaikuttaa käsitteisiimme? Millaisia sosiaalisia innovaatioita

tarvitaan, jotta tuleva kehitys olisi suotuisaa sekä ihmisten että talouden kannalta?

Tällä hetkellä olemme maailman kilpailukykyisimpien kansantalouksien joukossa. Hyvinvointiyhteiskunta on onnistuneesti yhdistänyt kilpailukyvyyn ja tasa-arvon ylläpitämisen. Osaaminen on tietoyhteiskunnan pääomaa. Osaaminen, luovuus ja innovatiivisuus ovat Suomen mahdollisuuksia tulevaan. Haaste koskettaa meitä kaikkia, ja velvoittaa uudenlaisten verkostojen ja yhteistyökuvioiden synnyttämiseen.

Stakesin tunnus on ”tiedosta hyvinvointia”.

Tältä pohjalta vaatimattoman kokoinenkin uusi yhteistyökeskittymä omaa paljon mahdollisuuksia. Ja Jyväskylä on ihanteellinen tietoyhteiskunta-kehityksen laboratorio, ihmisen mittainen kaupunki täynnä osaavia kunnianhimoisia ihmisiä, luovaa tiedettä ja luonnon kauneutta.

pääjohtaja

Vappu Taipale

STAKES

Peruskoulutus

Tavoitteisiin yllettiin, huomio ohjaukseen

Yliopisto ylitti maisteritutkintotavoitteensa, 1285 tutkintoa, selvästi. Vuonna 2005 valmistui yhteensä 368 kandidaattia ja 1 346 maisteria. Kahdeksasta koulutusalaista kuudella tutkintotavoitteet ylittyivät. Perustutkintoja opettajaa kohden valmistui 2,2. Jyväskylä säilytti asemansa toiseksi suurimpana maisterikouluttajana Suomessa Helsingin yliopiston jälkeen.

Yliopistossa siirryttiin kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen ja opintoja mitoitettiin uuden järjestelmän mukaisiksi. Peruskoulutuksen painopistettä suunnataan kandidaattikoulutuksesta maisterikoulutukseen. Useita oppiaineita keskitetään joko maisteri- tai tohtoritasolle. Lukuvuoden käyttöä tehostettiin uudella tavalla jaksotetulla lukuvuosi-järjestelmällä.

Yliopistoon perustettiin ohjausalan osaamiskeskus. Kaikki syksyllä aloittaneet opiskelijat laativat henkilökohtaiset opintosuunnitelmat. Myös aiem-

pina vuosina opintonsa aloittaneilla on mahdollisuus suunnitelman tekemiseen.

Virtuaaliyliopistohankkeessa integroidaan tietoa ja viestintäteknikan käyttö osaksi opetuksen laadun kehittämistä. Yliopisto on mukana 21 tieteenala-kohtaisessa verkostohankkeessa. Virtuaaliyliopiston ylläpitämässä verkko-opiskelu ympäristöissä oli aktiivisia käyttäjiä runsaat 9000. Kuvan ja äänen käyttö on laajentunut erityisen nopeasti syksyn 2005 aikana.

Suosio säilyi

Yliopisto säilytti asemansa Suomen kolmen suosituimman yliopiston joukossa. Yhtä aloituspaikkaa kohden tuli 7,1 hakemusta. Tavoitteena on, että uusista opiskelijoista on samana vuonna toisen asteen koulutuksen päättäneitä vähintään 50%. Tavoitteeseen ei ylletty, sillä uusia ylioppilaita

tuli valituksi vain 39 prosenttia. Opintonsa aloittaneiden keski-ikä on edelleen varsin korkea, 22,5 vuotta. Keski-ikä on pysynyt edellisten vuosien tasolla.

Tavoitteena on, että kolme neljästä opiskelijasta suorittaa ylemmän korkeakoulututkinnon viidessä vuodessa. Asetettua tavoitetta ei saavutettu, sillä osuus jäi 44 prosenttiin. Viidessä vuodessa valmistuneiden osuus pieneni edellisiin vuosiin verrattuna. Tutkintojen suorittamisen mediaaniaika oli sama kuin edellisenä vuonna, 5,3 vuotta. Tutkintojen laajuudet ovat hieman pienentyneet aiempiin vuosiin verrattuna.

Kansainvälinen opiskelijavaihto kasvoi

Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden ja vieraskielisten koulutusohjelmien määrä on kasvanut. Myös kansainvälinen opiskelijaliikkuvuus laajeni voimakkaasti.

Liikuntatieteiden laitos sai kolmivuotisen Erasmus-rahoituksen liikuntapsykologian alan yhteisohjelman kehittämiseen, ja terveystieteiden laitos sai Nordplus-rahoituksen pohjoismaisen

maisteriohjelman kehittämiseen gerontologian alalla. Kulttuurienvälisen viestinnän yksikkö jatkoi oman eurooppalaisen maisteriohjelmaverkostonsa koordinoitua. Yliopiston vieraskielinen opetustarjonta lisääntyi kuudella uudella englanninkielisellä maisteriohjelmalla.

Yliopisto solmi uusia yhteistyösopimuksia ulkomaisten yliopistojen kanssa.

Erasmus-hankkeiden ohella yliopisto oli aktiivisesti mukana mm. Comenius- ja Lingua-ohjelmissa sekä Sokrates-ohjelman temaattisissa verkostoissa. Myös pohjoismaainen yhteistyö Nordplus- ja Nordlys-ohjelmien rahoituksella jatkui vilkkaana. Yliopiston North-South Higher Education -ohjelman kaksi koordinoitua hanketta, kehitystyön maisteriohjelman ja musiikkikasvatuksen Afrikka-hankkeet, toimivat menestyksekkäästi.

Monitieteinen kansainvälinen kesäkoulu, International Summer School in Human Sciences, laajensi kurssitarjontaansa ja lisäsi opiskelija- sekä opettajamääräänsä. Matemaattis-luonnontieteellisen ja informaatioteknologian tiedekuntien yhteistyönä toteuttama Jyväskylä Summer School järjestettiin jo 15. kerran.

Aikuiskoulutus

Korkealaatuisen aikuiskoulutuksen laatustatukselle jatkoa

Vuosien 2004-2006 laatustatus sai jatkoa, kun opetusministeriö nimesi Jyväskylän yliopiston korkealaatuisen aikuiskoulutuksen laatuylipistoksi myös vuosiksi 2007-2009. Aikuiskoulutusta tarjoavat Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto, täydennyskoulutuskeskus ja Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus. Yliopiston aikuiskoulutuksen neuvottelukunta koordinoi aikuiskoulutuksen kokonaisuutta.

Kokovuotisten laskennallisten opiskelijapaikkojen määrällä mitattuna Jyväskylän yliopiston avoin yliopisto on yhdessä Helsingin yliopiston avoimen yliopiston kanssa maamme suurin avoimen yliopisto-opetuksen toteuttaja. Opiskelijapaikkojen määrä kasvoi hieman, 3 449 paikkaan. Vuonna 2005 avoimessa yliopistossa suoritettiin yhteensä 124 545

opintopistettä. Valittavana oli 54 oppiainetta, joista 25:ssä oli tarjolla myös aineopinnot.

Avoimen väylän kautta tutkinto-opiskelijoiksi siirtyi 123 henkilöä, kun tavoite on 160 opiskelijaa. Väyläopiskelijoita oli kuitenkin selvästi enemmän kuin aiemmin.

Täydennyskoulutuskeskuksessa useiden pitkien koulutusohjelmien päätyminen aiheutti huomattavan opiskelijamäärän laskun, mikä näkyi myös keskuksen liikevaihdossa.

Chydenius-instituutin – Kokkolan yliopistokeskuksen täydennyskoulutustarjonta jakaantui opetus- ja kasvatustarjontaan sekä sosiaali- ja terveysalan koulutuksiin sekä yrityksille ja muille organisaatioille tarjottuun koulutukseen ja kehittämistoimintaan.

Tohtorikoulutus

Tohtorikoulutusta yli tiedekuntarajojen

Yliopisto on edistänyt määrätietoisesti tutkijakoulutusta. Tiedeneuvosto on valmistellut tohtoriopiskelijoiden yleiset valintakriteerit, joiden mukaan koulutettavat valitaan laitosten tutkimusstrategiassa määritellyille painopistealueille ja heille taataan riittävä ja asiantunteva ohjaus. Tohtorikoulutus järjestetään pääosin koulutusohjelmissa. Etäohjauksen menetelmiä kehitetään edelleen yliopiston ulkopuolella työskentelevien tohtoriopiskelijoiden edellytysten parantamiseksi.

Tiedekuntarajat ylittävää koulutusta tarjotaan jo tutkimusetiikassa, tekijänoikeuskysymyksissä ja projektien hallinnoinnissa. Humanistisessa tiedekunnassa Schildt-instituutti koordinoi tiedekunnan tohtorikoulutusta tarjoamalla yhteistä koulutusta mm. tutkimusmetodologiassa ja akateemisessa yrittäjyydessä. European University Association on tunnistanut tiedekunnan kehittämän virtuaaliportaalin hyväksi käytänteeksi, jota voidaan levittää myös muihin Euroopan yliopistoihin.

Tohtorikoulutuksen rahoitus on lisääntynyt voimakkaasti. Kasvu edellisestä vuodesta oli 3,9% ja vuodesta 2003 12,9%. Yliopisto koordinoi seitsemää opetusministeriön osarahoittamaa tutkijakoulua, joissa on yhteensä 53 tutkijakoulupaikkaa ja on mukana 41:ssä muiden yliopistojen koordinoimassa tutkijakoulussa. Opetusministeriön paikkoja oli 15,9% kaikista OPM:n rahoittamista paikoista. Yliopiston oma panostus tutkijakoulutukseen oli 2,0 miljoonaa euroa, mikä on 42,4% koko tutkijakoulutusrahoituksesta. Rehtorin osoittaman rahoituksen piirissä oli 88 jatko-opiskelijaa.

Vuonna 2005 tohtoriopiskelijoita oli 1 793, mikä on lähes 12% edellisvuotta enemmän.

Tohtoritutkintotavoitteesta, 119 tutkintoa, jäätiin, sillä vuonna 2005 suoritettiin 109 tohtorintutkintoa. Humanistisella ja kasvatustieteellisellä aloilla tavoite ylitettiin, liikuntatieteellisellä ja luonnontieteellisellä aloilla tavoitteesta jäätiin, ja muut alat saavuttivat tavoitteen.

Tutkimus

Tunnustusta korkeatasoisesta työstä

Yliopistossa tehtävä tutkimus punnittiin kansainvälisessä kokonaisarviointissa. Kaikki laitokset ja tukimusta tekevät erillislaitokset arvioitiin. Arviointi kohdistui julkaisutoiminnan kansainväliseen tasoon, yksikköjen tieteellisen toiminnan yleiseen laatuun, tutkimuksen merkittävyyteen ja vaikuttavuuteen, kansainväliseen yhteistyöhön ja tohtorikoulutukseen.

Yliopisto on tutkimuksessaan erinomaisella tasolla ja saavuttanut hyvin strategisia tavoitteitaan. Arvioinnin pohjalta yliopisto on jo määrittänyt tutkimukselliset ja teknologiset vahvuutensa, tunnistanut kansainvälisesti johtavat alat, kansainvälisesti merkittävät alat sekä nousevat alat ja profiloitunut muutenkin toimintaansa. Tiedekunta- ja laitoskohtaiset tutkimusstrategioiden laadinta on aloitettu ja niiden pohjalta tehdään koko yliopistoa koskeva tutkimusstrategia. Yliopisto tukee arvioinnin perusteella valitsemissä tutkimuksen vahvuusalueiden kehittymistä kansainvälistä tasoa oleviksi tutkimuksen huippuyksiköiksi.

Julkaisujen laatua arvioitiin ensimmäistä kertaa kokonaisvaltaisesti. Laitoksia, joissa suurin osa julkaisuista oli korkeaa kansainvälistä tasoa, oli kolme, fysiikka, liikuntabiologia ja psykologia. Laitoksia, joissa 1/3 julkaisuista oli korkeaa kansainvälistä tasoa ja loput hyvää tasoa, oli viisi.

Tutkimusryhmät ja tutkijat saivat tunnustusta korkeatasoisesta työstään. Kuusi uutta huippuyksikköä, joita Jyväskylän yliopisto koordinoi tai joissa se on mukana, valittiin Suomen Akatemian huippuyksikköohjelmaan.

Vuonna 2005 tieteellisten julkaisujen kokonaismäärä ja ulkomailla julkaistujen artikkeleiden

määrä kasvoi edellisen vuoden tasosta, samoin kuin professorikohtainen tuloksellisuus.

Rahoituksen kannalta kansainvälinen yhteistyö on painottunut Eurooppaan. Yhteistyön rakentamista Aasian maihin, etenkin Intiaan, Japaniin ja Kiinaan on jatkettu.

Yliopisto on kohdentanut voimavaroja tutkimustoimintaan ja tohtorikoulutukseen sekä uusien innovatiivisten tutkimusympäristöjen luomiseen. Voimavarat on osoitettu muun muassa strategisina kohdentamisina, rehtorin rahoittamina tutkijankoulupaikkoina sekä apurahoina, joita vuonna 2005 maksettiin tieteellistä tutkimusta ja opintoja varten 1060 eri henkilölle yhteensä yli 2 miljoonaa euroa.

Henkilöstö

Koulutusta uuteen palkkausjärjestelmään

Henkilöstön lukumäärä pysyi ennallaan, 2 529 henkilössä. Henkilötyövuosien määrä kasvoi. Opetushenkilöstön määrä pysyi samana, tutkimushenkilöstön määrä kasvoi ja muun henkilöstön määrä väheni.

Naisten osuus henkilöstöstä on kasvanut tasaisesti 55,2 prosenttiin. Myös ulkomaalaisten osuus päätoimisesta henkilöstöstä on kasvanut. Nyt se oli 4,5 %. Yliopistossa työskenteli 114 ulkomaalaista 29 eri maasta.

Henkilöstön keski-ikä on hieman noussut 41,5 vuoteen. Yliopiston henkilöstöstä vakituisia on 50,8 % ja määräaikaisia 49,2 %.

Henkilöstölle järjestettiin mm. kieli- ja viestintäkoulutusta, ohjelma toimistohenkilöstölle

oman työn ja hyvinvoinnin kehittämiseksi sekä projektien hallintaan ja johtamiseen liittyvää koulutusta. Lisäksi tarjolla oli lainsäädännön muutoksiin, työsuojeluun ja kehityskeskusteluihin liittyviä koulutus- ja tiedotustilaisuuksia. Vuoden aikana pidettiin 12 uuteen palkkausjärjestelmään liittyvää koulutus- ja informaatiotilaisuutta, joihin osallistui yhteensä 1 100 henkilöä.

Johtamisen kolmivuotinen laatuhanke päättyi keväällä. Johtamiskoulutus sisällytettiin yleiseen henkilöstökoulutukseen. Hallintoviraston yksiköt järjestivät omien alojensa koulutus- ja tiedotustilaisuuksia, mm. atk-järjestelmien käyttöönotosta, tutkimus- ja innovaatioasioista ja www-sivujen uusimisesta.

Organisaatio

Laatutyö käynnistyi

Yliopisto jatkaa ohjausjärjestelmänsä kehittämistä. Järjestelmä tukeutuu toiminnan jatkuvaan arviointiin. Yliopistoon asetettiin laaturyhmä, jonka ohjauksessa luodaan johtamisen, arvioinnin ja kehittämisen välineeksi sekä toiminnan parantamiseksi laadunvarmistusjärjestelmä, joka kattaa yliopiston kaikki toiminnot. Aloitettu laatutyö sisältää mm. perustehtävien ja prosessien määrittelytyön. Koulutus laatutyön hallintaan on aloitettu ja se jatkuu edelleen.

Yliopisto koordinoi monialaisten yliopistojen yhteistä laadunkehittämishanketta. Yhteiseksi laatujärjestelmäksi on valittu CAF, jota muokataan paremmin akateemiseen toimintaan sopivaksi. Laadunvarmistusjärjestelmä auditoidaan vuonna 2008.

Ainelaitoksiin on perustettu opetuksen kehittämissuoritukset ja valittu pedagogiset johtajat. Koulutuksen laatu sidotaan osaksi yliopiston

kokonaislaatujärjestelmää. Tutkimuksen kokonaisarviointia hyödynnetään sidottaessa tutkimus osaksi yliopiston kokonaislaatujärjestelmää.

Yhteiskunnallisen palvelutehtävän laadunvarmistusjärjestelmän luomiseksi käynnistettiin pilottihanke Chydenius-instituutissa – Kokkolan yliopistokeskuksessa. Tutkimustoiminnan arviointi mahdollistaa tutkimustulosten ja toimintaedellytysten paremman sisällyttämisen tulosohjausjärjestelmään. Yliopisto kehittää oman ohjausjärjestelmänsä sähköistä palvelua yhteensopivana opetusministeriön KOTA-tulosohjausportaalin kanssa.

Vuonna 2004 käyttöön otettu kokonaisrahoitusmalli mahdollistaa aikaisempaa täsmällisemmän tukitoimintojen kustannusten kohdentamisen ja tuo yksiköille vastuun toiminnan kustannustehokkuudesta ja kannattavuudesta.

Talous

Menot kasvoivat hitaammin kuin rahoitus

Talous kehittyi yhä positiivisesti. Kokonaisrahoitus oli 176,9 miljoonaa euroa, 3 prosenttia edellisestä vuodesta enemmän.

Opetusministeriön tulossopimuksen mukaista toimintamenorahoitusta oli yhteensä 112,8 miljoonaa euroa, josta edelliseltä vuodelta siirtyi 16,1 M euroa. Normaalikoulun tulossopimusrahoitus oli 9 M euroa. Toimintamenorahoitus kasvoi 5 prosenttia.

Täydentävän rahoituksen määrä vuonna 2005 oli 50,5 miljoonaa euroa. Sen määrä laski noin 2 %. Ulkopuolisessa rahoituksessa tärkeimmät lähteet ovat liiketaloudellinen maksullinen palvelutoiminta, Suomen Akatemia ja EU-rakennerahastohankkeet.

EU-hankkeisiin liittyvä rahoitus oli yhteensä noin 11,3 miljoonaa euroa. Se kasvoi 1,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Rakennerahastohankkeiden osuus säilyi edellisen vuoden tasolla, mutta tutkimushankkeiden osuus nousi merkittävästi. Samoin EU:n koulutushankkeiden summat nousivat. Tekesin rahoitus pysyi edellisvuotisella tasolla. Liiketaloudellisen maksullisen palvelutoiminnan osuus oli 12,3 miljoonaa euroa ja

opetusministeriön muuta rahoitusta kirjattiin 4,7 miljoonaa euroa. Maksullisen palvelutoiminnan ja yhteistoimintatutkimuksen tuottotavoitteet saavutettiin.

Yliopiston menot nousivat 2 prosenttia 154,7 miljoonaan euroon. Ulkopuolisen rahoituksen osuus yliopiston kokonaismenoista oli 35 %. Menot kasvoivat hitaammin kuin rahoitus. Yhtenä syynä oli uuteen palkkausjärjestelmään siirtymisen aiheuttama varovaisuus. Myös yliopiston sisäinen rahoitusmalli on kannustanut kustannustehokkuuteen.

Yliopiston suurin kuluerä on henkilöstökulut, jotka kasvoivat 5,3 % edellisvuodesta.

Vuokrakulut kasvoivat noin 3 prosenttia.

Koneiden ja laitteiden tasearvot nousivat, kun suurten varusteluhankkeiden puuttuessa kalusteiden arvo laski. Yliopiston käyttöomaisuuden tasearvo oli 11,3 Me ja taseen loppusumma 28,5 Me.

Yliopistolla on 11,3 miljoonaa euroa siirtosaamia. Tämä summa koostuu rakennerahastohankkeiden käsittelyä tai päätöstä odottavista maksatushakemuksista.

Vaikuttavuus

Vuokatissa käynnistyi tohtoriohjelma

Yliopisto toimii aktiivisesti alueellisessa kehittämisessä hyödyntäen EU:n alueohjelmia etenkin Keski-Suomen, Keski-Pohjanmaan ja Sotkamon alueilla.

Yliopisto hyväksyi Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan korkeakouluille aluestrategiat. Yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu toteuttavat Keski-Suomen korkeakoulujen aluestrategiaa. Myös Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Maanpuolustuskorkeakoulun yhtenä laitoksena toimivan Ilmasotakoulun toimintoja on mukana strategiassa. Strategian keskeisiä hankkeita ovat Wellness Dream Lab -ohjelma, uusiutuvan energian hankekokonaisuus sekä gerontologisen kuntoutustutkimuksen ja -käytäntöjen kehittämishanke. Yliopisto osallistui Keski-Suomen liiton rahoittamaan ja koordinoimaan oppimispaikkaverkostohankkeeseen.

Keski-Pohjanmaan korkeakoulujen alueellisen yhteistyön strategiassa ovat mukana Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Yliopistokeskuksen toiminta pohjautuu sopimukseen Keski-Pohjanmaan eri tahojen sekä Oulun ja Vaasan yliopistojen kanssa. Yliopisto koordinoi Kokkolan keskuksen toimintaa.

Kajaanin yliopistokeskuksessa yliopisto vastaa liikunta- ja terveystieteistä, erityisesti liikuntateknologian tutkimus- ja koulutustoiminnasta. Liikuntateknologian tohtoriohjelma käynnistyi Vuokatissa. Ohjelma rakentuu vuonna 2003 aloitetun liikuntateknologian maisteriohjelman yhteyteen, jota toteutetaan hyvinvointiteknologian Snowpolis-verkostossa Sotkamon kunnassa.

Yliopisto on mukana OECD:n aluevaikuttavuushankkeessa. Tutkimushankkeessa kartoitetaan korkeakoulutusta tarjoavien oppilaitosten ja alueen muiden toimijoiden välistä vuorovaikutusta ja luodaan uusia toimintamalleja. Jyväskylän alue edustaa OECD-arvioinnissa ainoana Suomea.

Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskus toteutti alueellista palvelutehtävää opettajien aikuiskoulutuksen, täydennyskoulutuksen, alueellisen tutkimustoiminnan, avoimen yliopistotoiminnan sekä informaatioteknologian ja tietotekniikan muuntokoulutuksen aloilla.

Sidosryhmien kanssa toteutettiin EU-rahoitteinen kansainvälisten valmiuksien kehittämishanke. Yliopistokeskuksessa jatketaan osallistumista oppimispaikkaverkostohankkeeseen.

Yliopiston EU-rakennerahastohankkeiden suuruus oli noin 8,1 miljoonaa euroa, josta Chydenius-instituutin - Kokkolan yliopistokeskuksen osuus oli noin 1,2 miljoonaa. Kokonaisvolyymi pysyi edellisvuoteen verrattuna lähes samana.

Yliopiston innovaatiotoiminta on osoittautunut tuloksekkaaksi. Keksintöehdotusten määrä on kasvanut tasaisesti. Vuonna 2005 tehtiin 31 keksintöehdotusta. Uusia yliopistolähtöisiä yrityksiä on perustettu kaikkiaan 21, joista 11 yliopiston innovaatiotukipalvelujen kautta. Lisäksi yhteistyöyritykset hyödyntävät keksintöjä. Innovaatioasiain toiminta vakainaistettiin.

Yliopisto on kehittänyt aktiivisesti alueellista innovaatiojärjestelmää. Tärkeimmät yhteistyökumppanit kaupallistamisessa ja kehitystoimin-

nassa ovat Jyväskylän Teknologikeskus Oy, erityisesti yrityshautomotoiminta, Keksintösäätiö ja Licentia Oy. Lisäksi yliopistolla on yhteistyösopimus yhdysvaltalaisen teknologian kaupallistamisyrityksen kanssa. Kertomusvuonna yliopisto myi ensimmäistä kertaa patentin suoraan yritykselle.

Kansainvälisessä kehitysyhteistyössä paino Balkanilla

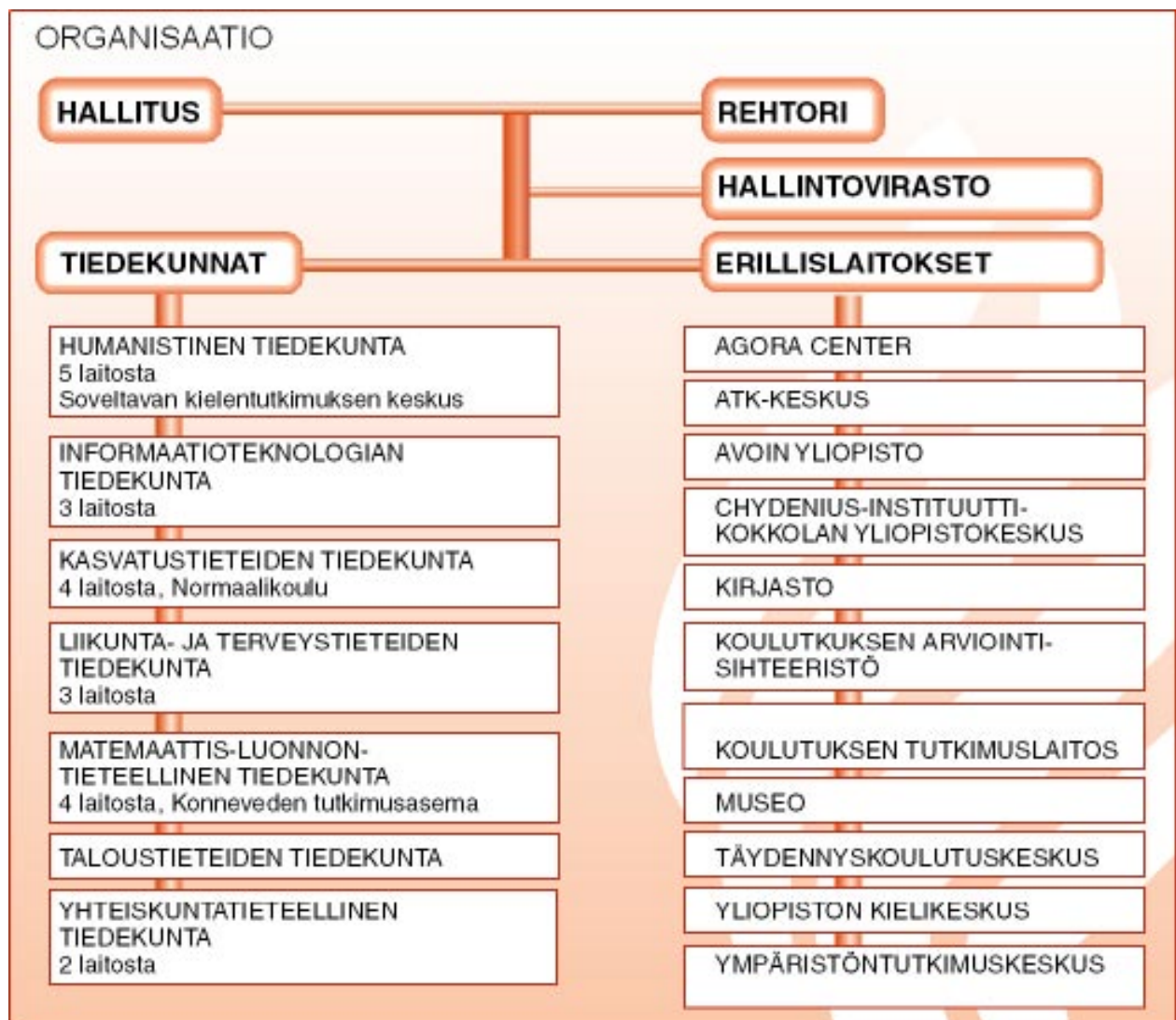
Yliopisto osallistui opetus-, ympäristö- ja e-oppimisen yhteistyöhankkeisiin mm. Etelä-Afrikassa, Keniassa, Jamaikalla, Costa Ricassa, Kosovossa, Bosnia ja Hertsegovinassa sekä Serbia-Montenegrossa. Laajimmat projektit toteutettiin Balkanilla.

Bosnia ja Hertsegovinassa yliopisto koordinoi

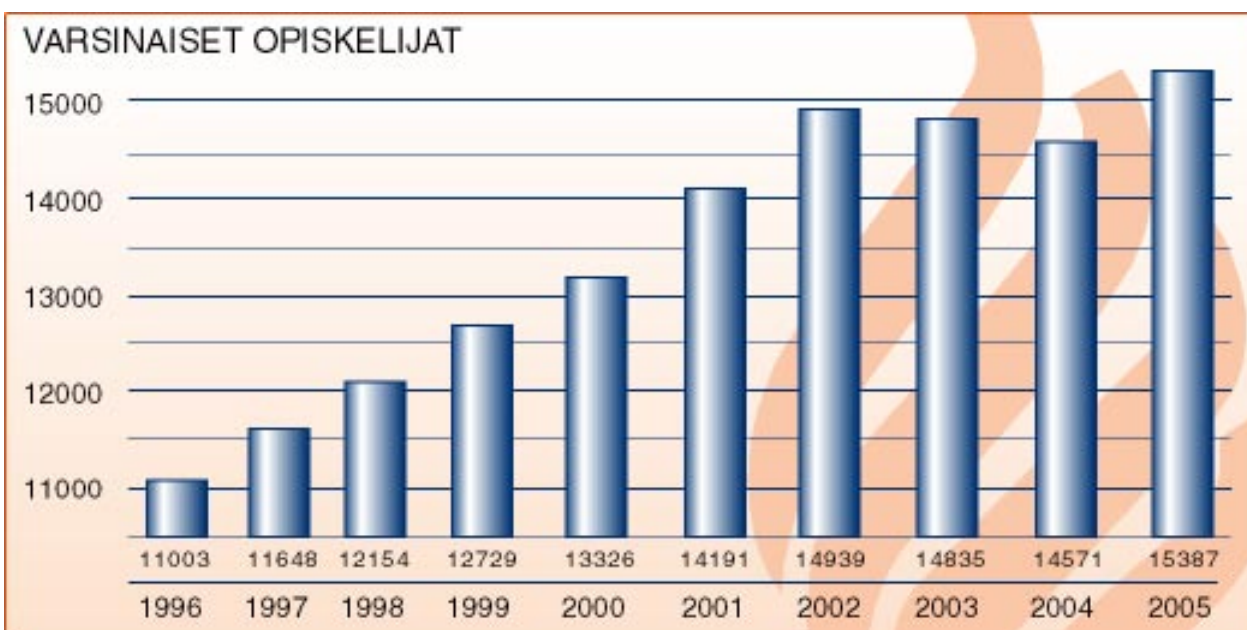
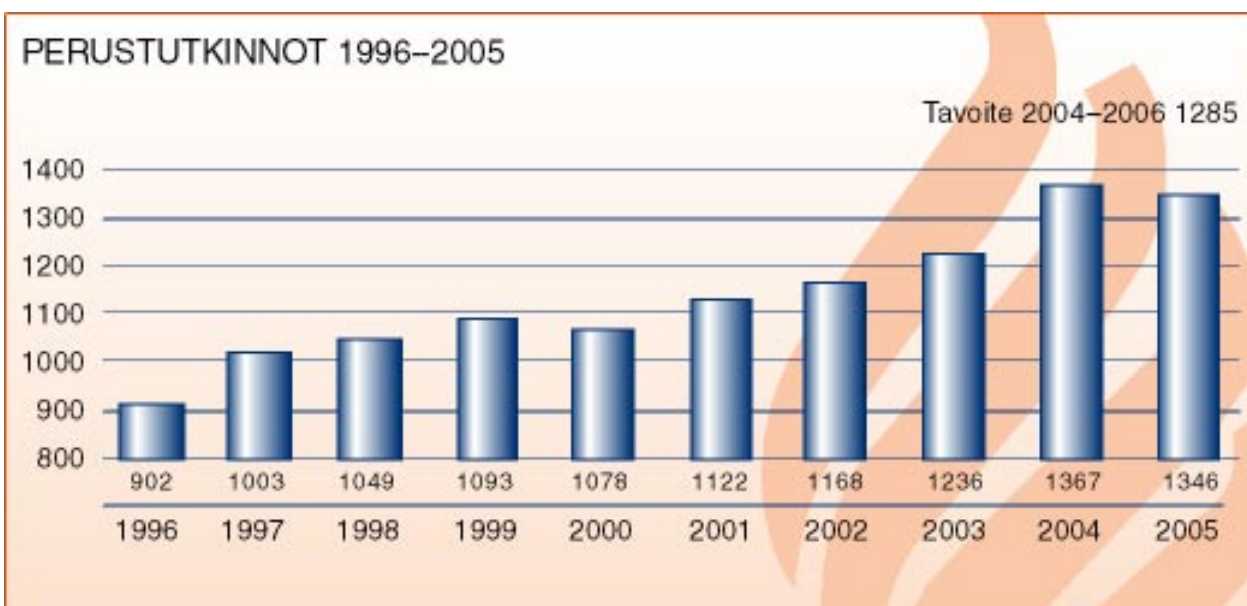
ulkoministeriön rahoittamaa projektia, jossa vahvistetaan opetushallintoa. Kosovossa yliopisto on yhteistyökumppanina projektissa, jossa toteutetaan koulutus uudistusta inklusiivisen opetuksen alalla. Tavoitteena on myös luoda instituutioiden välistä tutkimus- ja koulutusyhteistyötä alueella.

Yliopisto toimi UniPid-verkostossa yhteistyössä suomalaisten yliopistojen, ulkoministeriön ja Saharan eteläpuoleisessa Afrikassa sijaitsevien avainorganisaatioiden kanssa. Myös Venäjällä käynnistettiin kaksi projektia.

Kansainvälisen kehitystyön maisteriohjelman on alallaan maan ensimmäinen, ja se on osoittautunut erittäin suosituksi. Ohjelmassa opiskelee runsaat 40 opiskelijaa 15 eri maasta. Kansainvälisen kehitystyön professuuri sekä koko maailman kattava opiskelijaja asiantuntijaverkosto vahvistavat yliopiston asemaa kehitystyön asiantuntijaorganisaationa.

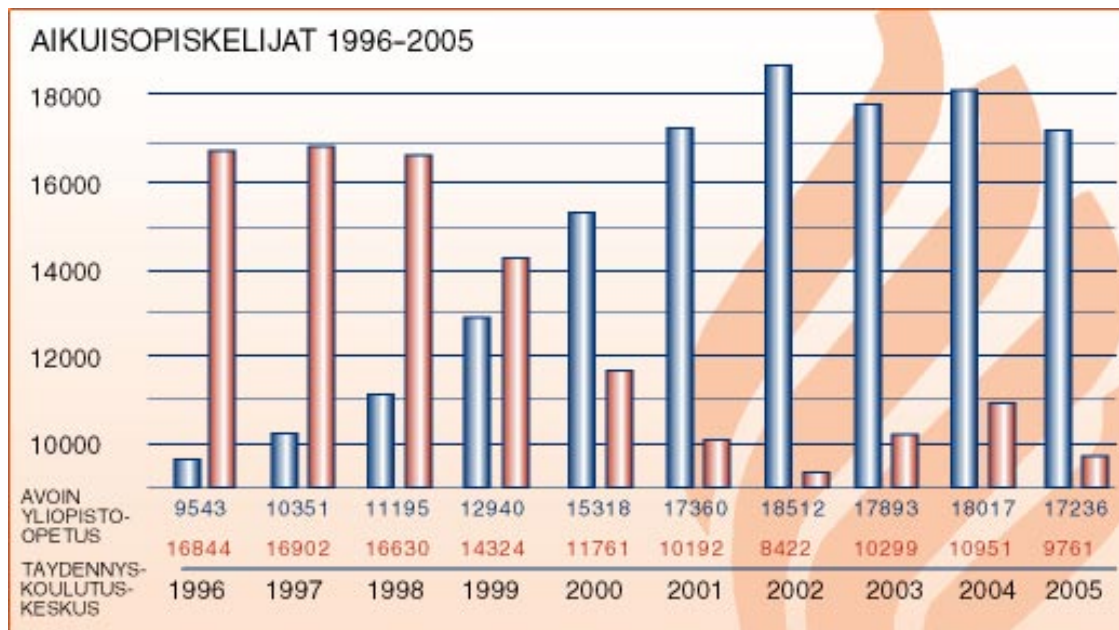

Perustutkinnot 2003-2005

	2003	2004	2005	tavoite 2004-2006
Humanistinen ala	311	333	307	300
Kasvatustieteellinen ala	235	256	234	250
Kauppätieteellinen ala	154	203	178	175 1)
Liikuntatieteellinen ala	79	109	91	85
Luonnontieteellinen ala	258	255	263	280 2)
Psykologian ala	51	68	89	60
Terveystieteiden ala	57	47	66	45
Yhteiskuntatieteellinen ala	91	96	118	90
Yhteensä	1236	1367	1346	1285

Hakijamäärät

	Hakemuksia	Hyväksytyjä	%
2003	12480	1715	14
2004	12486	1710	14
2005	12042	1703	14

Avoin yliopisto-opetus vuosina 2003-2005

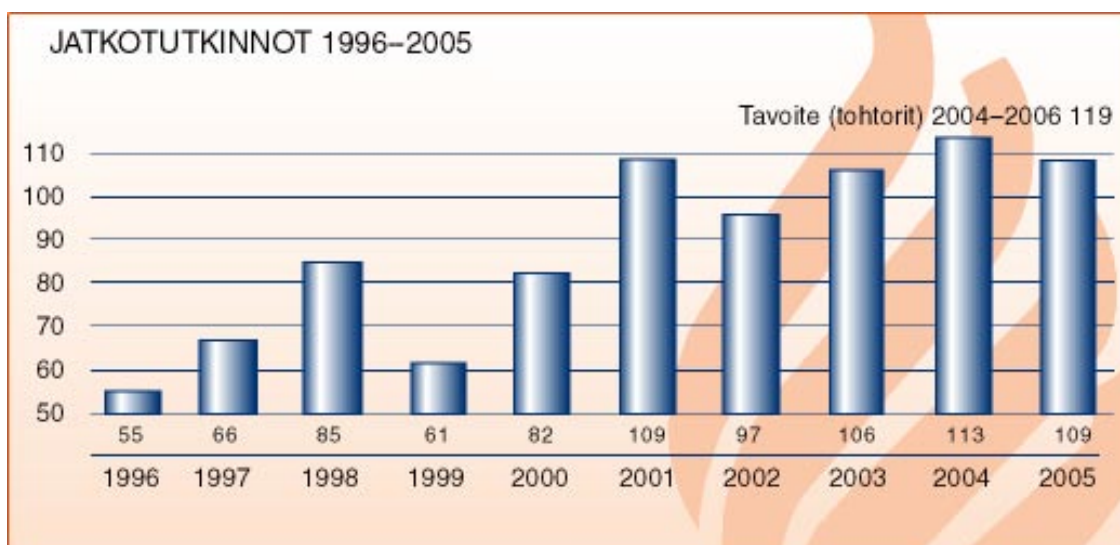
Avoin yliopisto-opetus vuosina 2003-2005
(ml. koko avoin yliopistotoiminta)

	2003	2004	2005
Opiskelijoiden lukumäärä (netto)	17 893	18 017	17 236
Laskennallinen opiskelijapaikka	3 563	3 320	3 449
Suoritettavat opintoviikot	71 206	72 883	124 545

Täydennyskoulutus vuosina 2003-2005

(Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus ja Chydenius-Instituutti - Kokkolan yliopistokeskus)

	2003	2004	2005
Opiskelijoiden lukumäärä (netto)	10 299	10 951	7 468
Kurssien lukumäärä	336	318	222
Suoritettavat opintoviikot	16 750	17 847	14 717

Tohtorin tutkinnot 2003–2005

	2003	2004	2005	tavoite 2004-2006
Humanistinen ala	22	23	21	20
Kasvatustieteellinen ala	12	10	13	9
Kauppatieteellinen ala	8	11	12	12 1)
Liikuntatieteellinen ala	7	3	5	7
Luonnontieteellinen ala	39	46	38	51 2)
Psykologian ala	5	6	7	7
Terveystieteiden ala	3	5	4	4
Yhteiskuntatieteellinen ala	10	9	9	9
Yhteensä	106	113	109	119

Henkilöstön lukumäärä vuosina 2003–2005

	2003	2004	2005
Opetushenkilökunta	874	891	891
- professorit	175	176	175
- assistentit ja yliass./	241	246	243
- lehtorit ja opettajat	458	469	473
Tutkimushenkilökunta	540	573	597
Muu henkilökunta	1048	1067	1041
Yhteensä	2462	2531	2529

Avoin yliopisto-opetus vuosina 2003–2005

	2003	2004	2005
Opiskelijat	17 893	18 017	17 236
Laskennallinen opiskelijapaikka	3 563	3 320	3449
Suoritetut opintoviikot	71 206	72 883	69 191

Täydennyskoulutus vuosina 2003–2005

(Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskus ja Chydenius-Instituutti – Kokkolan yliopistokeskus)

	2003	2004	2005
Opiskelijoiden lkm	10299	10951	9761
Kurssien lkm	336	318	334
Opetustunnit	16 750	17 847	19 456

